

GESTALTNINGSPROGRAM MJÖRNSTRANDEN

DETALJPLAN FÖR VÄSTRA SÖRHAGA,
SÖRHAGA 1:7 MFL, POPPELGATAN
OCH
DETALJPLAN FÖR SKAVERYD,
LÖVEKULLE 1:1 MFL, LÖVEKULLEVÄGEN

ALINGSÅS
KOMMUN

MEDVERKANDE

Kristine Bayard, planarkitekt

Emelie Spreizer Aspeheim, planarkitekt

Tuva Herou, arkitektpraktikant

Karolina Alvaker, landskapsarkitekt

Matilda Hellman, landskapsarkitekt

Frank Throlin, exploateringsingenjör

Kalle Benzler, trafikplanerare

INNEHÅLL

<i>Introduktion.....</i>	<i>3</i>
<i>Mjörnstranden - översikt.....</i>	<i>4</i>
<i>Mjörnstranden - förslag till utveckling.....</i>	<i>6</i>
<i>Generella gestaltungsprinciper.....</i>	<i>8</i>
<i>Västra Sörhaga.....</i>	<i>27</i>
<i>Skaveryd</i>	<i>35</i>

INTRODUKTION

Mjörnstranden har länge varit en plats dit Alingsåsarna begett sig på sin lediga tid. Området är uppskattat av flera anledningar och det finns många uppfattningar om vad områdets styrkor är, eller bör vara. Flera lyfter fram vattnet, landskapsbilden, Strandgården och Mjörnvallen medan andra betonar möjligheterna till rekreation, semesterfirande, bad och föreningsliv som området erbjuder. Eftersom alla som bor i Alingsås tätort har gång- eller cykelavstånd till området är alla berörda av dess utveckling.

År 2022 godkändes ett planprogram för hela Mjörnstranden där kommunens inriktning och ambitioner för hur området ska utvecklas anges. Planprogrammets syfte var att utreda möjligheterna för utveckling av rekreationsområdet samt nybyggnation av bostäder och kompletterande service. Som bilaga till planprogrammet finns ett gestaltungsprogram vars utgångspunkt var att identifiera och lyfta fram områdets befintliga kvalitéer och samtidigt addera nya som gör Mjörnstranden till en mer naturlig del av Alingsås och ger fler Alingsåsare möjlighet att komma hit.

Markens lämplighet för ny föreslagen bebyggelse prövas nu genom att två nya detaljplaner tas fram inom två delar av Mjörnstranden - Västra Sörhaga och Skaveryd.

Detta gestaltungsprogram utgör bilaga till de två detaljplanerna och syftar till att förtydliga viktiga ingångsvärden utifrån planprogrammet, antagen stadsplan för Alingsås, platsspecifika värden samt viktiga stadsbyggnadsprinciper att tillvarata vid utbyggnaden av de nya bostäderna.

MJÖRNSTRANDEN - ÖVERSIKT

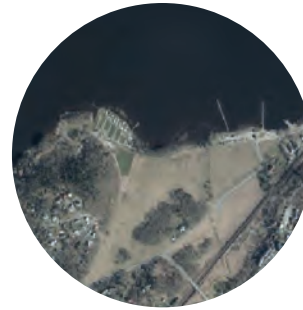
FOKUSOMRÅDEN FÖR DETTA GESTALTNINGSPROGRAM

VÄSTRA SÖRHAGA

PLAYA MJÖRN

ALFHEM & LÖVEKULLE
ÄNGAR

SKAVERYD

MJÖRNSTRANDEN - ÖVERSIKT

Mjörnstranden är en unik tillgång för hela Alingsås och platsen innehåller en mängd rekreativa värden. Båtliv, friluftsliv, bad och idrott samsas med boende och besökare. Samtidigt finns delar som är trafikstörda, otrygga och blåsiga. Utmaningen är att ta fram strategier som bevarar det värdefulla landskapet, stärker viktiga aktiviteter och samtidigt reducerar trafikstörning och otrygghet.

Genom att omvandla lågutnyttjade delar till nya bostadskvarter, vill man dels skapa attraktiva stadsrum, dels få resurser för att utveckla rekreationsområdet. Målet är en avvägd och balanserad utveckling på landskapets villkor.

De två planområdena, som detta gestaltungsprogram berör, markeras med rött i bilden.

MJÖRNSTRANDEN - FÖRSLAG TILL UTVECKLING INOM PLANOMRÅDE FÖR VÄSTRA SÖRHAGA OCH SKAVERYD

SKAVERYD

Syftet med detaljplanen är att skapa en attraktiv stadsdel med fem nya bostadskvarter, offentlig service, platsbildningar med omsorgsfullt gestaltade offentliga rum samt tätortsnära rekreation, som tar tillvara på och utvecklar delar av platsens rika kulturmiljö och omgivande bebyggelse och grönstruktur. Syftet är också att tillföra området nya förbindelser för körtrafik samt stråk för cykel- och gångtrafikanter med tydliga och säkra kopplingar till centrum och kollektivtrafik.

VÄSTRA SÖRHAGA

Syftet med detaljplanen är att skapa en naturlig fortsättning på den befintliga stadsdelen Sörhaga med nya attraktiva bostadskvarter, en ny förskola, offentlig service, platsbildningar med omsorgsfullt gestaltade offentliga rum samt tätortsnära rekreation. Syftet är också att tillföra området nya förbindelser för körtrafik samt stråk för cykel- och gångtrafikanter med tydliga och säkra kopplingar till centrum och kollektivtrafik.

MJÖRNSTRANDEN - FÖRSLAG TILL UTVECKLING INOM PLANOMRÅDE FÖR VÄSTRA SÖRHAGA OCH SKAVERYD

Vy över föreslagen ny bebyggelse, ovan befintligt område.
OBS, bilden är enbart ett illustrationsexempel och avvikelser kan förekomma

GENERELLA GESTALTNINGSPRINCIPER

GESTALTNINGSPRINCIPER - INTRODUKTION

Stadsplanen för Alingsås tätort syftar till att konkretisera gällande översiktsplan med inriktning och vägledning för stadens gestaltade livsmiljö och dess utveckling. Stadsplanen anger att Alingsås identitet och särart är tydligt förknippad med den äldre stadskärnans småskaliga kvarter och trädgårdsstadens bebyggelse, men staden består även av andra typologier, som också utgör delar av stadens identitet. Alla bebyggelsemiljöer innehåller värden, som man behöver ta hänsyn till vid om- till- och nybyggnation. Stadens bebyggelsemiljöer ska utvecklas med stöd i kunskap om den specifika platsen och analysen av platsen bör utgå från platsen i sig, liksom relationen till omgivande miljöer och värden. Befintliga kvaliteter och värden ska tillvaratas vid utformning av ny bebyggelse, för att komplettera miljön med kvalitet.

På följande sidor beskrivs de generella gestaltungsprinciper som ska tillämpas generellt inom båda detaljplaneområdena.

Principerna ska tillämpas vid markanvisning samt vid framtida bygglovsprövning och förvaltning av byggnader, gator och allmänna platser.

Gestaltungsprinciperna utgår från en analys av staden och landskapet, befintliga typologier för Alingsås stad, principer från stadsplan för Alingsås, samt platsspecifika värden och viktiga stadsbyggnadsprinciper. De arkitektoniska principer som den nya bebyggelsens gestaltning och struktur förhåller sig till är trädgårdsstadens principer om grön förgårdsmark och en delvis öppen kvartersstad.

GESTALTNINGSPRINCIPER - GATOR

STADSGATA

Stadsgatan ska erbjuda god framkomlighet och kapacitet för olika typer av trafikslag; kollektivtrafik, bilar och cyklar som rör sig i högre hastigheter än på lokalgatorna. Längs stadsgatan förekommer viss kommersiell verksamhet i utvalda lägen. Stråk för gångtrafikanter ska upplevas som trygga och trevliga att röra sig längs. I gaturummet ges därför plats för stora träd i rader och för regnbäddar med infiltration.

Plats för stora gatuträd mellan körbana och gång- och cykelbana

Butikslokaler i bottenplan

Frodiga regnbäddar avgränsar körbana från gång- och cykelbana

Blandalléer med större träd och regnbäddar mjukar upp gaturummet

LOKALGATA

Lokalgatan präglas av ett smalt gaturum med låg trafikföringsgrad. Utformning och nyttjande sker till stor del på de gåendes villkor. Mellan gata och fasad finns en smal remsa förgårdsmark med grönska, sittplatser eller enstaka cykelparkering. Längs lokalgatan finns plats för möten på stående fot eller på en sittplats och här ges plats för barn som cyklar och leker.

Smal gata med grönska skapar en inbjudande karaktär

Gatumiljö för den gående människan i första hand

Villastad med trädgårdsstaden som ideal

Varierande höjder och mänsklig skala

GESTALTNINGSPRINCIPER - PLATSER

TORG

Torget i Västra Sörhaga ska vara ett inbjudande vardagsrum och en entré till stadsdelen. Här ges möjlighet både till möten och till vila på vanliga soffor och på informella sittmöbler. Markmaterialet utmärker sig med en hög detaljeringsgrad. Grönska är ett viktigt inslag på torget med en variation av träd och buskar som bjuder på olika kvaliteter över årets säsonger, från bladutspring och vårblooming till sprakande höstfärger.

Fin balans mellan grönska och hårdgjorda ytor

Variation bland sittmöjligheterna

Aktiva bottenvåningar med möjlighet till uteservering främjar ett levande torg

Rejåla gröna volymer och kvalitativa markmaterial

FICKPARK

Små gröna mellanrum, så kallade fickparker eller bostadsnära miniparker, bidrar till boendemiljön med vackra utblickar och bjuder in till lek och möten mellan husen. Utformningen av en fickpark präglas av ordnad grönska med träd och buskar. Det ska finnas tillgång till sittplatser och gärna möjlighet till naturlek. Fickparker och bostadsnära natur är också viktiga delar i områdets ekologiska infrastruktur då grönskan gynnar olika sorters djur.

Gröna mellanrum ger vackra utblickar och skugga

Lekmöjligheter i bostadsnära natur

Små gröna platser för samvaro mellan husen

Ett andra vardagsrum

GESTALTNINGSPRINCIPER - LEK, UTSMYCKNING OCH MÖBLERING

LEK OCH UTSMYCKNING

Att främja lek i staden, såväl på innergårdar som utvalda områden, är viktigt. Detta kan med fördel kombineras med utsmyckade element, så som skulpturer, dekorativa fasader och lekinbjudande markbeläggning, med mera. Informella lekmiljöer i naturområden bevaras och framhävs.

Form som bjuder in till lek

Lekskulpturer i landskapet

Komplementbyggnad som smycke

Offentlig konst för vila och lek

MÖBLERING

Möblering och utrustning i det offentliga rummet och kvartersmark ska väljas med omsorg och av gemensam typ, material och kulör som medverkar till platsens känsla och karaktär. En variation av olika typer av möbler i området bjuder in flera målgrupper och olika typer av vistelse.

Platsbyggda bänkar

Hängytor

Sitta med bord möjliggör umgänge

Sittplatser och grönska i gaturummet

GESTALTNINGSPRINCIPER - GRÖNSTRUKTUR OCH DAGVATTENHANTERING

GRÖNSTRUKTUR

Växtlighet kan fungera både som avskärmning och för att höja den visuella kvaliteten i gaturummet eller på kvartersmarken. Växter som följer årstidsväxlingar bör väljas. Trädplanteringar i gaturummet sätter ramarna för upplevelsen av en lummig byggd miljö men träd tar tid att växa till sig. Att markera tomtgränser med häckar istället för staket är ett klassiskt grepp.

Grönstrukturen ska lyftas fram och hänsyn ska tas till den befintliga naturen och massbalans.

Grönskan har en tydlig plats i gaturummet

Ängar - stora som små, integreras i landskapet

Variation av arter och trädstorlekar ger ett resiliellt trädbestånd och hållbara planteringar

Trädplanterade gator

DAGVATTENHANTERING

Längs fasader och på gårdar bör dagvattenhantering med växtlighet utgöra en bas. Upphöjda växtbäddar kan med fördel användas intill byggnader som fördröjer regnvatten via stuprör. Öppna dagvattenlösningar som kan bidra till en grönskande lummig miljö som gynnar såväl människans upplevelse av platsen som insekter, fåglar och andra djur.

Regnvatten från tak kan ledas ner och fördröjas i regnbäddar

Gröna tak fördröjer dagvatten och bidrar till biologisk mångfald

Regnbäddar i gaturummet

Översvämningssytor i parkmark

GESTALTNINGSPRINCIPER - PARKERING

MARKPARKERING

Bilparkering är i huvudsak koncentrerad till utvalda områden längs järnvägen, men förekommer även i viss mån inom kvarteren och längs med gator, i form av angöringsparkering. Parkeringsplatser inom kvartermark, i anslutning till bostäder, ska inte placeras mellan bostad och gata utan istället bakom byggnader eller vid byggnads gavel, för att inte dominera gatubilden. Parkeringsytor ska gestaltas med omsorg och i riktning mot gata ska de omslutas av plank, häck eller annan plantering.

Större parkeringsytor delas in med grönska av olika slag för att främja biologisk mångfald och en tilltalande utomhusmiljö.

Väl tilltagna planteringar som en grön väv mellan parkeringsytorna. Grönskan kan med fördel kombineras med dagvattenhantering.

Markparkering som placerats vid byggnads gavel och avgränsas av häck mot gatan

Parkering där planteringen står i fokus och där fotgängaren bjuds på en fin upplevelse till och från bilen

PARKERINGSHUS OCH CYKELPARKERING

Parkeringshus och radgarage tillåts inom utvalda områden längs järnvägen och dessa byggnader ska ges en omsorgsfull gestaltning som inte bara ger en funktionell användning av parkeringsytorna utan också bidrar till en attraktiv utformning av området längs järnvägen.

Cykelparkering ska utformas med ramlåsmöjlighet.

Omsorgsfull utformning av parkeringsyta med väl valda material

Ett radgarage som ges en omsorgsfull gestaltning och gömmer bilarna kan göra en parkeringsplats mer attraktiv och trygg

En mobilitetshubb behöver inte se ut som ett klassiskt P-hus. Bilden visar en parkeringsbyggnad i Haga, Göteborg.

Elegant cykelparkering med ramlåsmöjlighet

GESTALTNINGSPRINCIPER - MARK

MARKMATERIAL

För att stärka upplevelsen av Alingsås småskaliga och trivsamma atmosfär, bör markbeläggningen i huvudsak bestå av marktegel, natursten, gatsten, stensmjöl och naturgrus med komplettering av betongplattor. Genomsläppliga material som natursten, grus, smågatsten eller gräsarmering ska väljas där detta fungerar med hänsyn till dagvattenhanteringen för området.

De körbanor som endast är till för fordonstrafik är genomgående i asfalt men övriga ytor kan med fördel utformas med ett markmaterial som förtydligar områdets struktur, underlättar orientering och ger ett dynamiskt och välvårdat intryck. Inom lokalgatorna där hastigheten ska hållas låg och olika trafikanter samsas på samma yta, ska markbeläggningen bestå av en kombination av asfalt, körbar betongsten och natursten. Korsningar och andra viktiga punkter markeras särskilt för att skapa en tryggare miljö.

Avvikande markbeläggning och höjdnivå kan uppmärksamma bilister på gående och cyklister

Stensmjöl ger ett mjukt intryck och släpper igenom dagvatten

En variation av smågatsten och större betongplattor skapar ett dynamiskt och välvårdat intryck

En kombination av större betongplattor och natursten i granit

Marktegel bidrar till ett varmt och inbjudande gaturum och kan skapa attraktiva kontraster

Armerat gräs släpper igenom dagvatten och kan t.ex. användas på parkeringsplatser

Betongplattor i olika storlek kombineras till ett mönster

Singel

GESTALTNINGSPRINCIPER - BELYSNING

BELYSNING

En väl avvägd ljusbild förstärker bebyggelsens karaktär och skönhet samtidigt som ljuset bidrar till upplevelsen av ökad trygghet och orienterbarhet. En god belysning skapar en tryggare miljö både för de som bor i huset och för de som passerar förbi. Gatubelysningen ska utformas med omsorg men även upplysta bottenvåningar och fasadbelysning bidrar till trygga och levande gaturum. Entréer till bostadshus ska vara väl upplysta med varm belysning.

Belysning som lyser upp vattenytor bör undvikas helt för att bibehålla funktionella födosöksområden för vattenfladdermus. Högt sittande belysning ska undvikas och belysningen bör anpassas så att ledlinjer förblir mörka i så hög utsträckning som möjligt. Belysning längs gång- och cykelvägar ska vara riktad neråt för att undvika belysning av trädkronorna.

Fasadbelysning ska integreras i arkitekturen på ett bra sätt

Ljuskällan ska ge god färgåtergivning och varm och trivsamt ljusfärg

Belysning längs gång- och cykelvägar ska vara riktad neråt för att undvika belysning av trädkronorna

Ett väl belyst cykelnät skapar förutsättningar för människor att gå och cykla även när det är mörkt

Låga pollare kan kombineras med gatlampor

Entréer till bostadshus ska vara väl upplysta med varm belysning

Genom att rikta ljuset väl behövs färre ljuskällor

Belysning kan utformas med unik, konstnärlig utformning vilket ger spännande inslag i den offentliga miljön

GESTALTNINGSPRINCIPER - STAKET, PLANK, RÄCKEN OCH MURAR

STAKET, PLANK OCH RÄCKEN

Det är viktigt att skapa variation i utformningen av plank för att minska upplevelsen av enformighet och barriär. Detta kan åstadkommas genom indelning eller förskjutning i höjd och sidled, något som bryter av den monotona upplevelsen. En högre detaljeringsgrad ska generellt eftersträvas i området och gestaltningen ska anpassas till bebyggelsens karaktär.

Bullerplank med fin detaljeringsgrad

Varierande material och genomsikt med invävd grönska

Staket med hög genomsikt

Lägre plank binder samman byggnaderna och skapar siktlinjer mot innergårdarna

MURAR OCH HÖJDUPPTAGNING

Murar ska ha en naturprägel och utformas likt stengårdsgårdar för att stärka kulturlandskapet och ge ett välgestaltat uttryck. Främst används kallmurar, men gabionmur används där förutsättningen kräver. Utformas som terrasserade murar med grönska i de fall där murarna bli påtagligt höga.

Naturstensmur som anpassning mellan olika nivåer i landskapet

Naturstensmur som avgränsning, sittyta och cykelställ

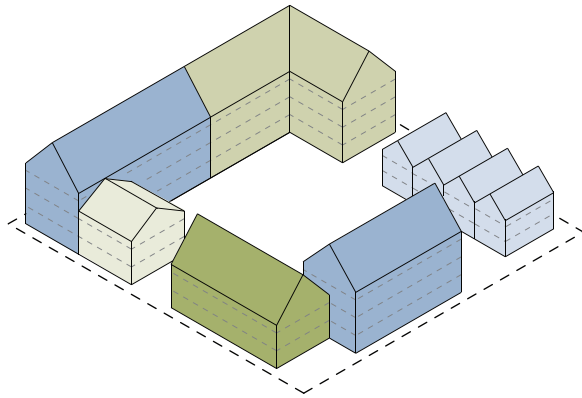

Höjdupptagning med elegant gabionmur och klätterväxter

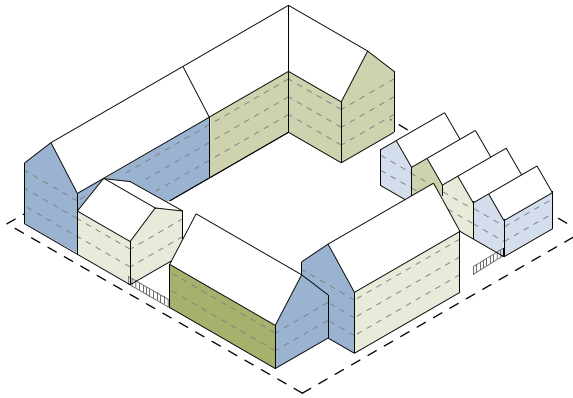
Gabionmur som ramar in naturmarken

GESTALTNINGSPRINCIPER - KVARTER

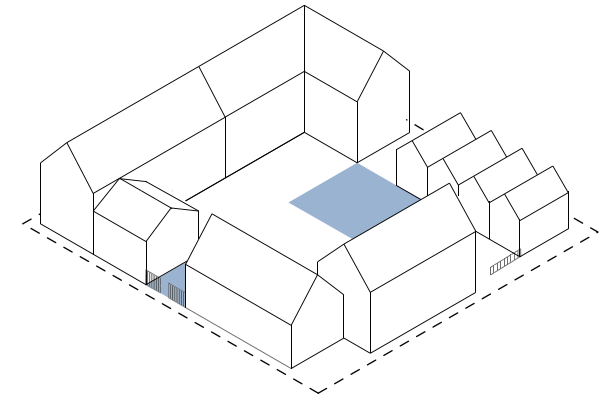
VARIERADE BYGGNADSTYPER

Fler olika typologier samsas om ett kvarter och skapar variation i bebyggelsen. Mot bullrande järnväg sluts kvarteren, för att öppna upp sig på andra sidor. Våningsantal mellan 2 och 4,5 våningar, anpassat efter väderstreck

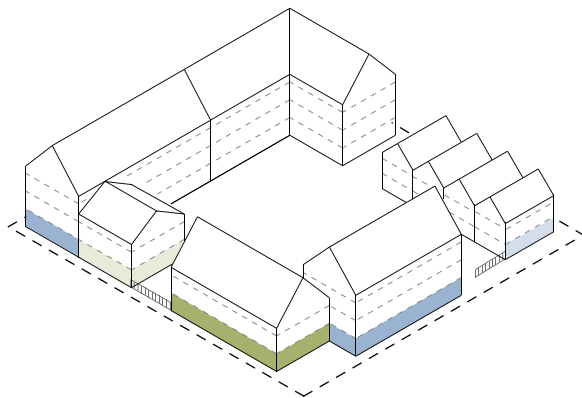
VARIERADE FASADER OCH BEARBETADE HÖRN

Dynamik i fasaduttryck kan skapas med hjälp av variation av kulörer, material, panel- och fönstersättning. Inskjutna eller avfasade fasader mjukar upp gatuvyn, samt ger möjlighet att skapa ett litet offentligt rum med plats för grönska och spontana möten.

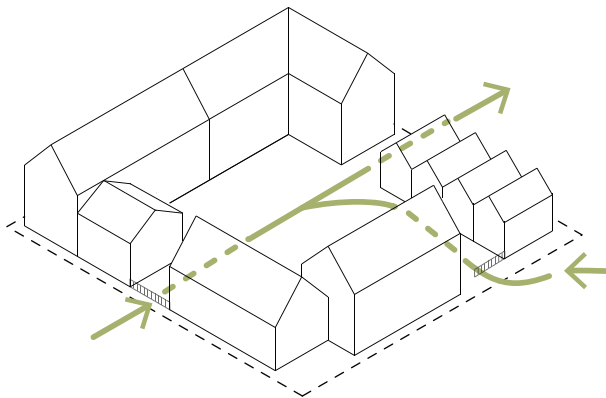
UNDANGÖMDA PARKERINGSPLATSER

Parkering ska i första hand ordnas inom anvisade områden längs järnvägen. De parkeringsplatser som ändå ordnas inom kvarteren ska placeras bakom byggnader eller vid byggnads gavel, för att inte dominera gatubilden. I riktning som gata ska parkeringsytor omslutas av plank, häck eller annan plantering.

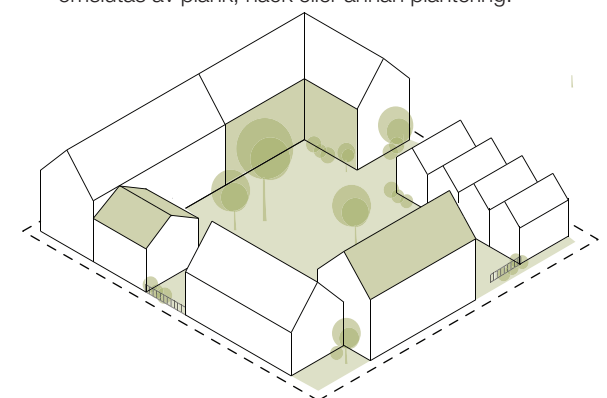
ÖGONHÖJDSPERSPEKTIVET

En omsorgsfull gestaltning av sockelvåningarna, med lokaldel, verksamheter, entréer och fönstersättning bidrar till en bebyggelse med bykänsla och mänsklig skala.

KVARTERSSTRUKTUR MED ÖPPNINGAR

Typiskt för Alingsås stadskärna är halvöppna kvarter med grindar, portaler och andra möjligheter att smyga in och igenom kvarteret. Kvarteren blir därmed inte exkluderande, men upplevs ändå som en naturlig hemmamiljö för de boende.

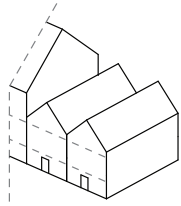

GRÖNSKA

Med utgångspunkt i trädgårdsstadens ideal skapas lummiga mellanrum, platsbildningar och gårdsrum för lek och social samvaro. Genom öppningar i kvarterens fasader kikar gårdens grönska ut. I det varierade taklandskapet ges förutsättningar till gröna tak.

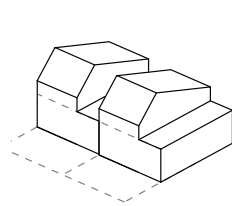
GESTALTNINGSPRINCIPER - BYGGNADSTYPER

Byggnadstyperna som är framtagna för gestaltungsprogrammet tar avstamp i Alingsås befintliga bebyggelse, men hämtar även inspiration från kontemporär arkitektur.

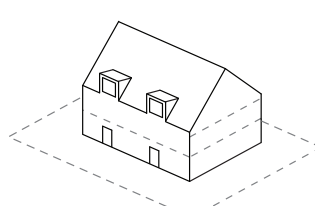
STADSRADHUS

Sammankopplade radhus med entré orienterad mot gata

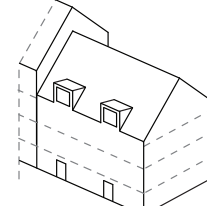
KEDJEHUS/RADHUS

Enfamiljshus med förgårdsmark

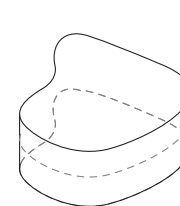
STADSVILLOR 2-3 VÅN

Friliggande flerfamiljshus med villakarakter

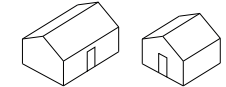
FLERBOSTADSHUS 2-4 VÅN

Flerfamiljshus med entréer tydligt orienterade mot gata och innergård

PROFILBYGGNADER

Enstaka profilbyggnader på utvalda platser. Exempelvis förskola och serveringsbyggnad

KOMPLEMENTBYGGNADER

Kompletterande mindre byggnader, likt miljöhus, teknikbyggnader och liknande

GESTALTNINGSPRINCIPER - ARKITEKTUR

OMSORG OM DETALJER OCH VARIATION

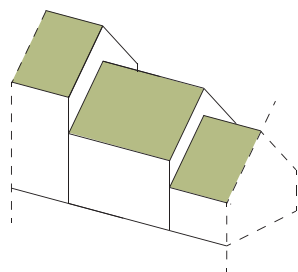
De arkitektoniska gestaltningsprinciperna för den nya bebyggelsen tar avstamp i Alingsås befintliga byggnadsbestånd. Samtidig formar den en egen kontemporär årsring, där nutida och framtida aspekter som hållbarhet, nya byggnadstekniker och byggnadsnormer sätter sin prägel på gestaltningen.

Arkitekturen ska harmoniera med stadsdelens omgivande bebyggelsestrukturer. Ny bebyggelse ska, genom sin arkitektoniska kvalitet, utgöra ett intressant tillskott till stadsbilden och bidra till en attraktiv stadsmiljö.

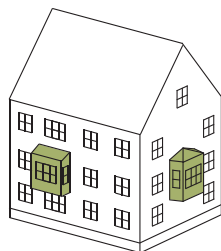
Bebyggelsen ska ges en omsorgsfull utformning med detaljer av god kvalitet vilket bidrar till en karaktär som knyter an till Alingsås byggnadstradition. Arkitektoniska element som burspråk och frontespiser kan användas för att bryta ner stora byggnadsvolymer. Material och färgval kan bidra till att ge större byggnadsvolymer ett lättare uttryck och en variation i material- och färgval kan bryta upp större bebyggelsevolymer.

Fasaderna bör ges en genomtänkt fasadindelning och utformning där bottenvåningens betydelse särskilt markeras genom särskilda detaljer och avvikande material och/eller kulör för att skapa ett balanserat uttryck och minska upplevelsen av byggnadens höjd.

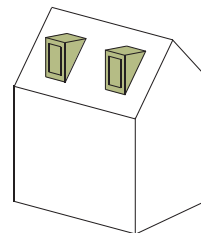
Nedan beskrivs principer för hur variation och detaljrikedom ska ge bebyggelsen en hög arkitektonisk kvalitet med en omsorgsfull utformning:

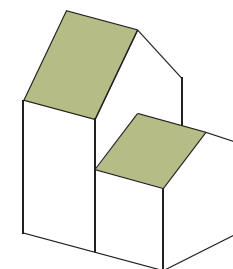
VARIERADE HÖJDER
Olika höjder på tak och byggnation inom ett och samma kvarter.

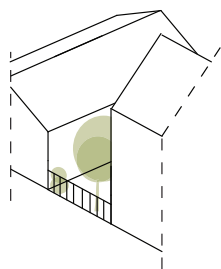
OMSORG OM DETALJER
Detaljer av god kvalitet bidrar en karaktär som knyter an till Alingsås byggnadstradition.

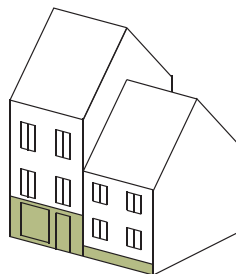
TAKKUPOR
Takkupor kan skapa ett dynamiskt taklandskap och möjliggör inredda vindar.

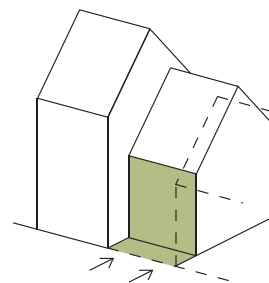
VARIERANDE TAKUTFORMNING
Variation i takens lutning och utsprång skapar ett levande taklandskap

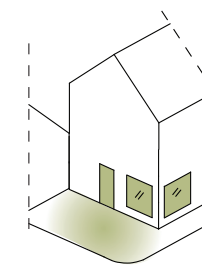
ÖPPNINGAR I FASAD
Portaler, plank med grindar och andra öppningar i fasader skapar kopplingar mellan gata och gårdsrum.

VARIERADE SOCKELHÖJDER
Varierade höjder på socklar och sockelvåningar.

INSKJUTNA FASADLIV
En del av en längre gatufasad kan skjutas in för att skapa ett micro-torg /"pocket square".

BOTTENVÅNINGAR MED LOKALER
På utvalda platser kan lokaler placeras i bottenplan.

GESTALTNINGSPRINCIPER - ENTRÉER OCH GÅRDSMILJÖ

ENTRÉER

Entréer är viktiga delar av stadsmiljön och gaturummet. Entréer ska riktas mot gaturummet och vara genomgående vilket gör att människor vistas i gatumiljön och på så sätt aktiveras såväl gata som bostadsgård och tryggheten kring bostäderna ökar. Ett alternativ till genomgående entréer är portiker, dvs öppningar i fasaden som ger inblickar mot bostadsgården. Entrépartier ska vara omsorgsfullt utformade, tydligt markerade i fasaden, väl upplysta och gestaltas för att bli välkomnande. Trapphusen ska ha kontakt med gården för att främja visuell kontakt mellan gård och gata. Sammantaget bidrar detta till en mer trygg upplevelse av miljön.

Entréer mot gatan aktiverar och skapar rörelser i gatumiljön

Servering och verksamhet mot gatan ger ett levande stadsrum

Portiker ger inblickar mot bostadsgården och kopplar samman gård och gata

En omsorgsfull gestaltning av entréerna ger ett välkomnande intryck

INNERGÅRDAR

För boende ska innergården fungera som en grön, trivsamt och multifunktionell plats för möten, samvaro och avkoppling. På bostadsgården bör det finnas plats för olika typer av aktiviteter för olika åldersgrupper. Det är också viktigt att innergården utformas som en tilltalande vy från boendens fönsterutblickar.

Innergårdens grönska, i synnerhet träd, kan med fördel spilla ut över gaturummet utanför och blir då en del av en attraktiv stadsbild. Gröna bostadsgårdar bidrar till en ökning av ekosystemtjänster, renare luft och social hållbarhet.

Grönska balanserar bebyggelsen och skapar fina utblickar och umgängesytor för boende

Gård med naturlig karaktär, mycket grönska och lekmöjligheter

Odlingsmöjligheter för boende öppnar för möten mellan människor

Grönskan på innergården vandrar ut mellan husen och berikar även det offentliga gaturummet

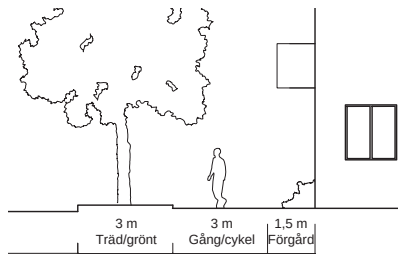
GESTALTNINGSPRINCIPER - FÖRGÅRDSMARK

FÖRGÅRDSMARK

Förgårdsmarken utgör en viktig del av gatumiljön och utformningen påverkar en stor del av den upplevda trivsels i gaturummet. Denna zon är ofta det första som möter en boende eller besökare. Här kan uttryck från boendemiljön och eventuella verksamheter tillåtas spilla ut över det offentliga rummet och därmed skapa liv och mervärden. Sammanhållna planteringar bidrar med olika ekosystemtjänster.

Förgårdsmarken kan ha olika bredd och därmed olika funktion men den ska alltid utformas med planteringar som bidrar till grönska i gaturummet. Grönskan kan bestå av häckar, perenner, mindre träd och klättrväxter som skapar en välkomnande och attraktiv miljö. Vegetationen måste vara tålig, robust, ha ett lågt skötselbehov och kan med fördel vara grön vintertid.

Nedan beskrivs principer för tre olika typer av förgårdsmark där utformningen framförallt beror på dess bredd:

Förgårdsmark mellan 0 - 1,5 meter

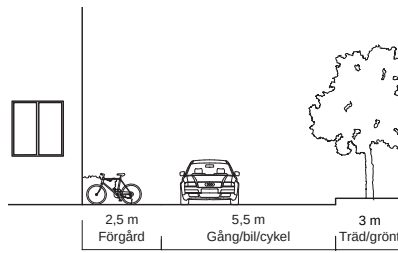
En byggnad som är placerad dikt an gatan utan förgårdsmark ger ett stadsmässigt uttryck

Inom den smala förgårdsmarken ska entréer varvas med planteringar

För att maximera grönskan inom förgårdsmarken kan växter klättra på fasaderna

Förgårdsmark mellan 1,5 - 3 meter

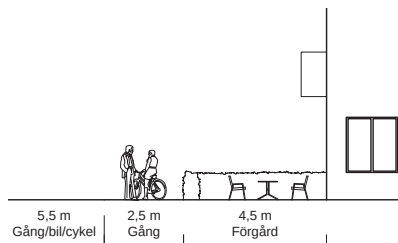
Förgårdsmarken kan ge plats åt både grönska, cykelparkeringar och bänkar som är gemensamma

En grön remsa mellan trafik och förgård förstärker ett välkomnande och ombonat uttryck

Inom den något bredare förgårdsmarken finns plats för både grönska, cykelparkering och privata balkonger

Förgårdsmark mellan 3 - 5 meter

En bred förgårdsmark ger plats för stora balkonger i bottenplanet. Plats ska även finnas för grönska

Förgårdsmarken kan bestå av privata entréer och uteplatser

Gränsen mellan privat och offentligt ska markeras med staket eller häck

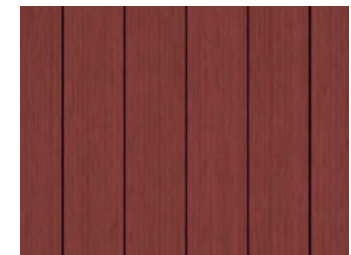
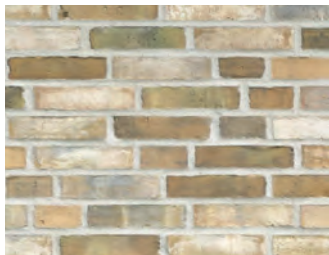
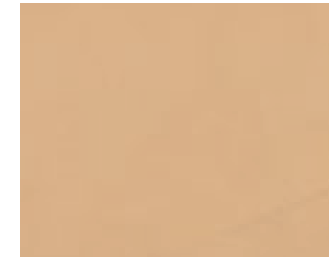
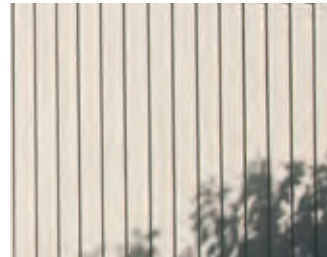
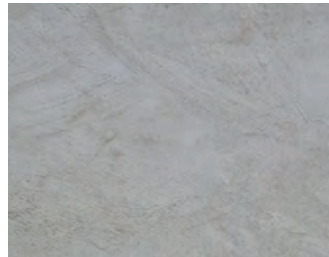
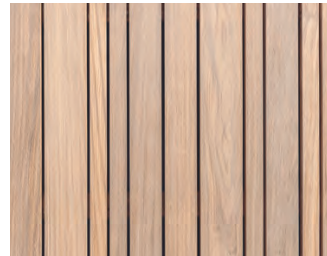
GESTALTNINGSPRINCIPER - FASADER

FASADMATERIAL OCH FÄRGSÄTTNING

En långsiktigt god gestaltning och hållbarhet uppnås bland annat genom hög kvalitet avseende material- och färgval.

Mjörnstrandens nya byggnader bildar en förlängning av Alingsås stadsrum. De nya byggnaderna och kvarteren samspelar med befintlig bebyggelse och materialpalettens funktion är att skapa en harmonisk enhetlighet inom den nya bebyggelsen, samtidigt som utrymme för variation ges.

Trästaden Alingsås växer vidare in i Mjörnstranden, där fasaderna till övervägande del består av trä med en varierad panelarkitektur. Här finns i likhet med befintlig bebyggelse även inslag av andra fasadmateriell. Träfasaderna skiftar i kulör mellan grånat och målat trä. Inslag av fasader i gröna och faluröda toner förekommer. Kulörer för tegel och puts i grå och jordfärgade toner samspelar med träfasaderna.

GESTALTNINGSPRINCIPER - FASADER

BOTTENVÅNINGAR

Fasaderna bör ges en genomtänkt fasadindelning och utformning där bottenvåningens betydelse särskilt markeras genom särskilda detaljer och avvikande material och/eller kulör för att skapa ett balanserat uttryck och minska upplevelsen av byggnadens höjd. Varierade höjder på socklar och sockelvåningar skapar dynamik i fasaden och en förhöjd sockel i bottenvåningen motverkar insyn i lägenheterna vilket höjer boendekvaliteten. Butikslokaler, serveringar mm. ger bottenvåningen ett offentligt uttryck och ger liv till gaturummet.

Sockelvåning i puts som avviker från övrig fasad i trä. Även fönstersättningen inom bottenvåningen kan ges ett varierat uttryck

En förhöjd sockel motverkar insyn i lägenheterna på bottenvåningen

Butiker i bottenvåningen befolkar gaturummet och ger bottenvåningen ett offentligt uttryck

En omsorgsfullt gestaltad sockelvåning i tegel som avviker från övrig fasad i trä

FRONTESPISER OCH BURSPRÅK

Arkitektoniska element som burspråk och frontespiser kan användas för att bryta ner stora byggnadsvolymer och ger karaktär till byggnaden. Frontespiser och burspråk ska utgöra en gestaltad del av fasaden, dvs. vara väl integrerade i fasaden och i fasadens uttryck. En variation i material- och färgval inom de olika fasadelementen kan ge variationsrika byggnader. För att fasadelementen ska ha ett lätt uttryck och inte dominera fasaderna och påverka byggnadens upplevda skala i för stor utsträckning begränsas dess bredd samt utstick från fasad i planbestämmelser.

Burspråk i liknande färgsättning men avvikande material ger liv åt fasaden

Utstickande byggnadsdelar som ger dynamik och intressanta planlösningar

Frontespiser som är väl integrerade i fasadens uttryck men som ändå ger karaktär till byggnaden

Exempel på utskjutande fasadliv som bryter upp en lång huskropp

GESTALTNINGSPRINCIPER - FASADER

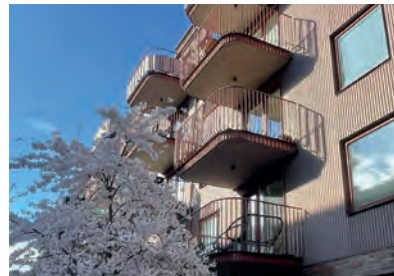
BALKONGER OCH TERRASSER

Balkonger ska vara en del av byggnadens samlade utformning, ge karaktär till byggnaden och utgöra en integrerad och gestaltad del av fasaden.

Mot stadsmässiga huvudgator, så kallade "stadsgator" som kännetecknas av offentlighet, ska balkongerna inte dominera stadsbilden utan vara mer integrerade i fasadens gestaltning. Loftgångar ska också vara integrerade i fasadens gestaltning och får endast finnas mot kvarterens innergårdar.

Balkonger som delvis är indragna och som utformats med genomskiktligt pinnräcke ger ett nätt uttryck

Exempel på balkong där räcket är välförankrat i balkongens bottenplatta

Balkonger vid bottenvåning ska tydligt avgränsas av genomskiktligt räcke och omges av grönska

Detaljik träbalkong i Alingsås innerstad

Balkong-, trapp- och takterrassräcken ska vara genomskiktliga såsom t.ex. pinnräcken i smide eller aluminium och de ska vara av nätt karaktär. Balkongers räcken ska vara väl förankrade i balkongens bottenplatta och bottenplattans sidor och undersida bör vara beklädda eller målade, så att eventuell betong inte syns. I markplan kan terrasser med fördel skämmas av med växtlighet och buskage.

Balkongers utbredning regleras med planbestämmelser som anger att högst 30% av fasadlängd mot gata får utgöras av balkonger. Även storleken på balkongerna regleras mot gata och utkragande balkonger får inte glasas in eller förses med tak.

Indragna balkonger tillåts glasas in men ska för övrigt ges en utformning likt övriga balkonger

Inom utvalda delar av kvarteren tillåts inte utkragande balkonger i bottenplanet

Istället för utkragande balkonger i bottenplanet kan franska balkonger ge boendekvalitet. Samtliga balkongtyper ska ha en enhetlig utformning

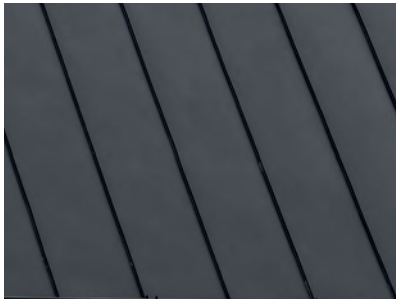
Privata terrasser i markplan ska avgränsas av häckar eller annan typ av plantering

GESTALTNINGSPRINCIPER - TAK

TAKMATERIAL OCH FÄRGSÄTTNING

Takmaterial ska enligt planbestämmelse vara terrakottafärgade takpannor, svart takpapp och/eller plåt i röd, grön, svart och/eller grå kulör. Val av återbrukade byggmaterial såsom tegel, tegelpannor och plåttak uppmuntras.

Solpaneler ska placeras med försiktighet i riktning mot gator då de avsevärt kan påverka ett taks yttre utseende och därmed också upplevelsen av taklandskapet. Solpaneler kan med fördel installeras via solcellsintegrerat plåttak.

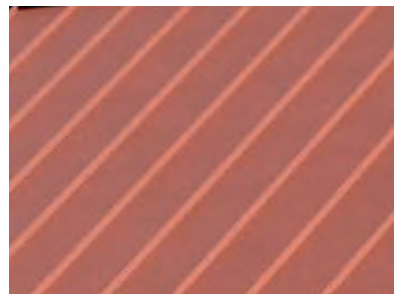
Bandfalsat plåttak med mörkgrå kulör. Även svart, grön och röd kulör tillåts vid plåttak

Bandfalsat plåttak med grön kulör

Exempel på terrakottafärgade takpannor

Bandfalsat plåttak med rödkulör

TAKKUPOR

Takkupor kan skapa ett dynamiskt taklandskap och möjliggör inredda vindar. De tillåts enligt planbestämmelse uppta högst 40% av takets längd. Takkuporna ska i första hand placeras ovan takfoten och inte bryta den vilket innebär att fasaden inte tillåts vara en del av takkupans fasad. Syftet är att upprätthålla ett enhetligt utseende och att motverka en upplevelse av att byggnaden har ytterligare en våning. Undantag görs för byggnader med två våningar.

Exempel på takkupa som bryter takfoten vilket tillåts på byggnader med 1-2 våningar

Takkupa med plåtbeklädnad som följer takpannornas kulör

Takkupa med modernt uttryck som ger ett stort ljusinsläpp till den inredda vinden

Mindre takkupor med symmetrisk placering skapar ett variationsrikt och samtidigt enhetligt uttryck

LANDSKAPSKVALITETER

SPÄNGER

En skarp kant mot "vild"
omgivning, vass och strand

SIKTLINJER

Behålla fina vyer och skapa nya blickfång

ÄNG

Plats för människor, flora och fauna

DAGVATTENHANTERING MED BROAR

En funktionell och vacker dagvattenhantering
och ytor för att hantera översvämningar

ODLING

Skapar samlingsplats och samhörighet

SKOG

Ädelskogen ger naturvärden och fin
karaktär

VÄSTRA SÖRHAGA

An aerial-style illustration map of the Västra Sörhaga area. The map shows a mix of green spaces, trees, and buildings. A large, irregularly shaped area is outlined with a thick black dashed line, indicating the project's boundary. Within this boundary, several white rectangular shapes represent planned buildings. To the left of the main building cluster is a large green field with a white circle in the center, likely a sports field. A blue line, possibly a stream or path, winds through the area. The map is titled 'ILLUSTRATIONSKARTA - VÄSTRA SÖRHAGA' at the top. A small arrow points to a specific location within the building cluster, labeled 'Perspektiv Västra Sörhaga'.

ILLUSTRATIONSKARTA - VÄSTRA SÖRHAGA

VÄSTRA SÖRHAGA

ca 300 lgh / 30 000 BTA

ca 14 Radhus / 2300 BTA

Detaljplanen möjliggör en naturlig fortsättning på den befintliga stadsdelen Sörhaga med nya attraktiva bostadskvarter, en ny förskola, offentlig service, platsbildningar med omsorgsfullt gestaltade offentliga rum samt tätortsnära rekreation. Tio kvarter tillskapas, där fyra kvarter placeras öster om Kavlsbäcken och ansluter mot Poppelgatan. Sex kvarter placeras väster om Kavlsbäcken och ansluter mot västra stambanan, Lövekullevägen och öppna gräsytor vid Mjörns strandlinje. För två kvarter på den västra sidan om Kavlsbäcken möjliggör detaljplanen en flexibel markanvändning där centrumändamål tillåts i bottenvåning invid en ny torgbildning.

Detaljplanen möjliggör även nya förbindelser för körtrafik samt stråk för cykel- och gångtrafikanter med tydliga och säkra kopplingar till centrum och kollektivtrafik.

Längs med Kavlsbäcken planeras den befintliga naturen kvarstå som en grön lunga genom området och i den västra delen, intill sjön och Playa Mjörn, planeras en ny park - "Mjörnparken". Inom parken planeras vistelse-, lek- och aktivitetsytor som är till för allmänheten och parken ska fungera som en sammanbindande länk mellan Playa Mjörn, strandpromenaden, hamnen och det nya bostadsområdet. Parallellt med detaljplanen pågår upprusning av Playa Mjörn och insatser för att tillgängliggöra promenadstråket längs Mjörns strandlinje.

Vy från lokalgata i Västra Sörhaga, med Mjörn som fondmotiv

ARKITEKTONISKA PRINCIPER - VÄSTRA SÖRHAGA

Kvarterets exponerade läge med närhet till stadskärnan innebär att förändringar ska ske med hänsyn till stadsbild och kulturvärden i syfte att minska negativ påverkan på stadsbild och kulturmiljö, såväl på långt håll som på nära håll. Stor vikt läggs på kvarterets gestaltning, hög arkitektonisk kvalitet och anpassning till Alingsås byggnadstradition.

Planområdet är lokaliserat strax väster om Sörhaga som karaktäriseras av trädgårdsstadens ideal, ett planeringsideal som utgör en stor del av Alingsås arkitektoniska identitet och karaktär. I närmast anslutning öster samt norr om planområdet finns bebyggelse av småskalig karaktär i 1,5 - 2 plan med variation i volym och utförande. De arkitektoniska principer som den nya bebyggelsens gestaltning och struktur förhåller sig till är därmed trädgårdsstadens principer om grön förgårdsmark och en delvis öppen kvartersstad. Bebyggelsen behöver dock slutas mot västra stambanan där hög omgivningspåverkan för buller finns, och därmed kan trädgårdsstadens principer inte tillämpas fullt ut. Närheten till staden gör även att det nya bostadsområdet i Västra Sörhaga blir en naturlig årsring för stadens expansion och därmed kan kvartersstadens principer tillämpas samtidigt som fristående enheter, öppningar i kvarteren där det är möjligt, samt en grön förgårdsmark kan föra in trädgårdsstadens värden till kvartersstaden.

Ny bebyggelse placeras med variation om 0 – 4,5 meter från nya gator beroende av bostadstyp samt var den nya bebyggelsen föreslås. Längs med huvudgator, sk "stadsgator" skapas en stadsmässighet genom att byggnader placeras med litet avstånd till gatan genom ingen eller endast en smal remsa förgårdsmark. Inom förgårdsmarken avses gröna värden möjliggöras för att uppnå den arkitektoniska principen om trädgårdsstad. Längs lokalgator är förgårdsmarken bredare vilket öppnar upp för att den både kan användas av de boende gemensamt men också ge boendekvaliteter i form av privata terrasser eller balkonger.

Den nya bebyggelsen som tillkommer ges en variation av höjder, där planförslaget som lägst möjliggör två våningsplan med inredd vind och upp till som högst fem våningsplan. Stadsplan för Alingsås redogör för att stadens småskaliga och sammanhållna stadsbild ska värnas och att högre byggnader som bryter mot stadens enhetliga höjdskala ska undvikas. Där planförslaget möjliggör som högst nockhöjder är mot västra stambanan och tanken är att avskärma ett mindre kvalitativt inslag i befintlig landskapsbild. Planförslaget innebär en viss avvikelse från stadens enhetliga höjdskala, men med planbestämmelser och reglering av takutformning minimeras uppfattningen av den nya bebyggelsens volym. Av hänsyn till den låga befintliga bostadsbebyggelsen föreslås lägst våningsantal intill Poppelgatan och befintliga bostäder längs Lövekullevägen. Den nya bebyggelsen ses som en ny "årsring" i staden, som till viss del avviker från stadskärnans typologi, men där element från stadens byggnadstradition inkorporeras i planförslaget.

REFERENSER - VÄSTRA SÖRHAGA

TRÄSTAD

SPÅNGER OCH BRYGGÖR

VÄV MED BEBYGGELSE OCH STOR DEL
GRÖNSKA

REGNTRÄDGÅRD

STADSMÄSSIG SMÅSTADSBEBYGGELSE

SMÅSKALIGA GATOR

ÖPPEN PARK

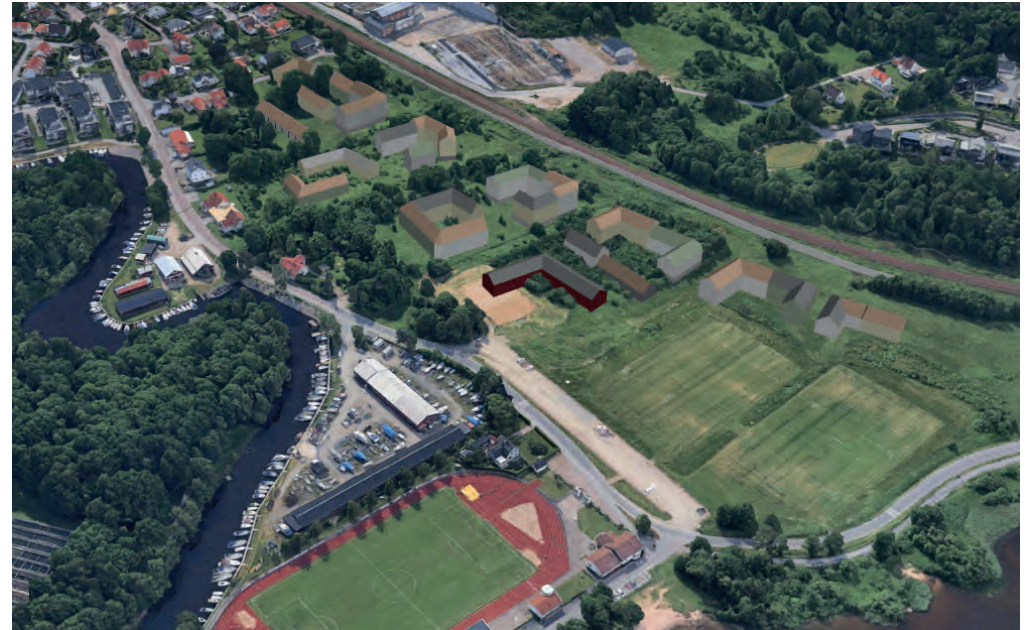

PLATSBYGGNINGAR

VOLYMSTUDIE - VÄSTRA SÖRHAGA

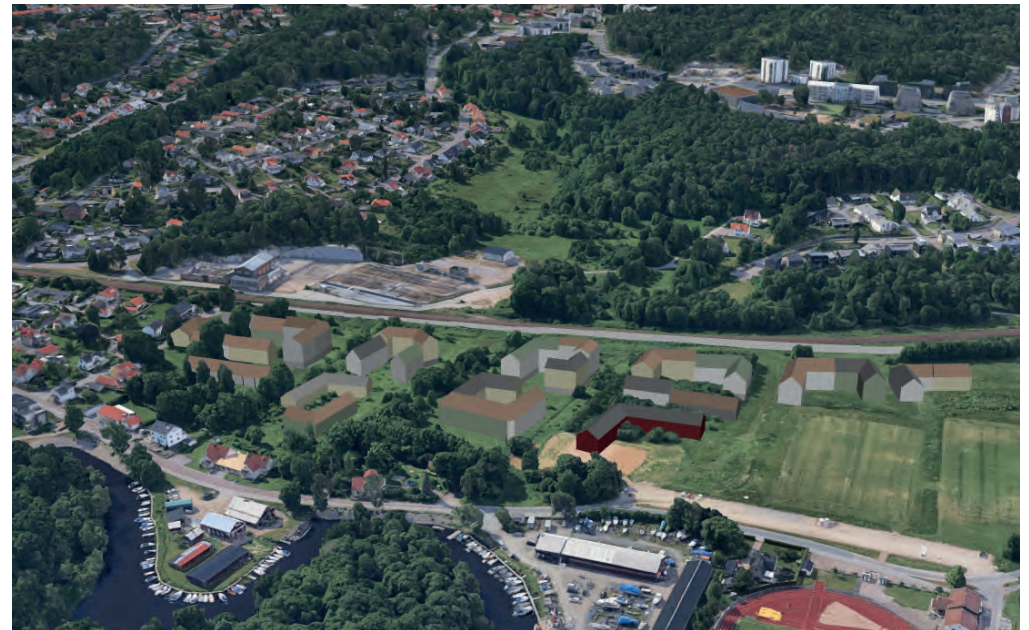
3D-vy som visar ny bebyggelse och nytt bullerplank sett från sydöst med järnvägen i förgrunden.

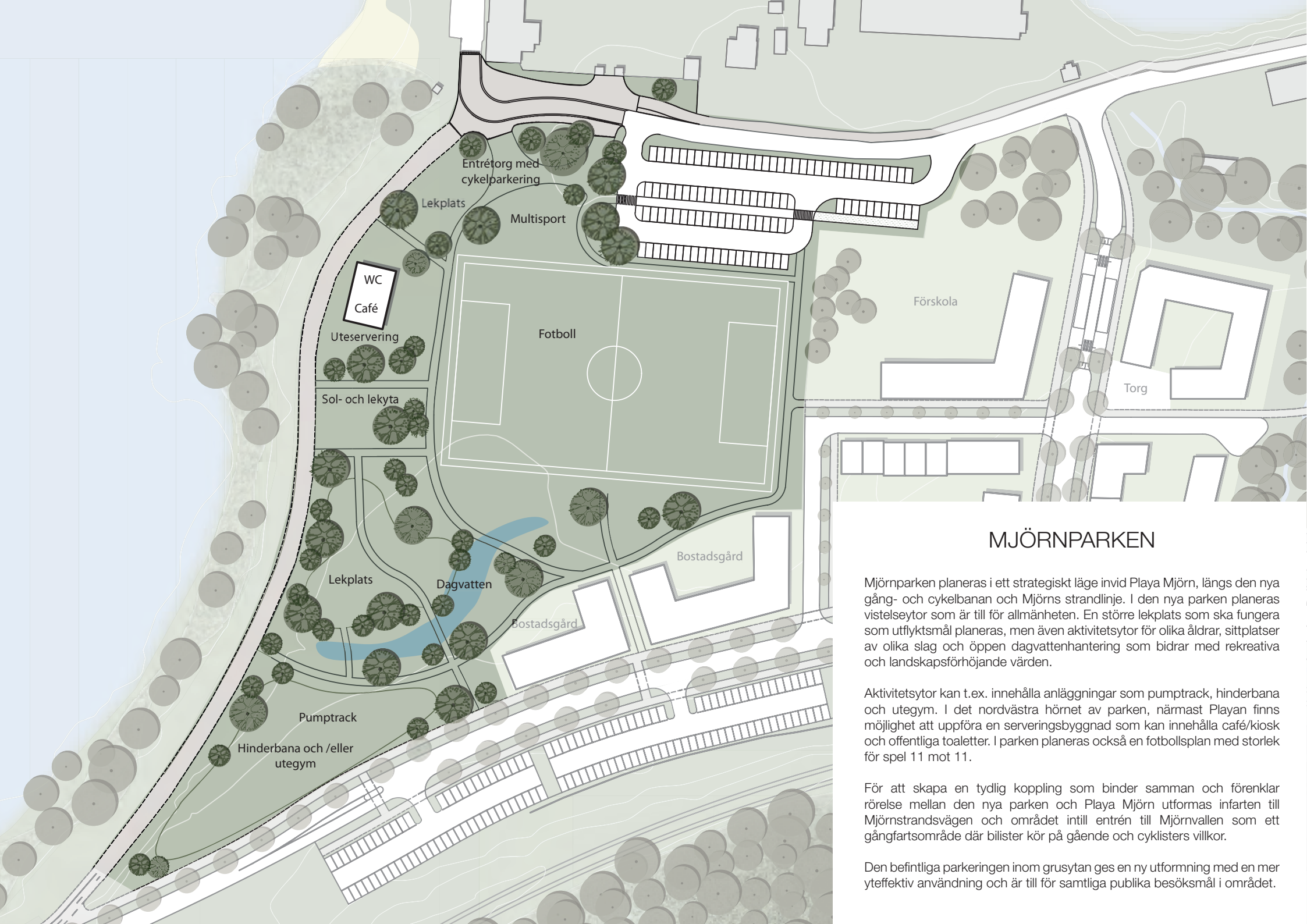
3D-vy sett från väster med Mjörn i förgrunden och befintlig bebyggelse i Sörhaga och Kavlås i bakgrunden

3D-vy sett från norr med Sävån i förgrunden och befintlig bebyggelse i Sörhaga, Kavlås och Stadsskogen.

3D-vy sett från nordväst med Sävån i förgrunden. Den planerade förskolan i röd kulör.

MJÖRNPARKEN

Mjörnparken planeras i ett strategiskt läge invid Playa Mjörn, längs den nya gång- och cykelbanan och Mjörns strandlinje. I den nya parken planeras vistelseytor som är till för allmänheten. En större lekplats som ska fungera som utflyktsmål planeras, men även aktivitetsytor för olika åldrar, sittplatser av olika slag och öppen dagvattenhantering som bidrar med rekreativa och landskapsförhöjande värden.

Aktivitetsytor kan t.ex. innehålla anläggningar som pumptrack, hinderbana och utegym. I det nordvästra hörnet av parken, närmast Playan finns möjlighet att uppföra en serveringsbyggnad som kan innehålla café/kiosk och offentliga toaletter. I parken planeras också en fotbollsplan med storlek för spel 11 mot 11.

För att skapa en tydlig koppling som binder samman och förenklar rörelse mellan den nya parken och Playa Mjörn utformas infarten till Mjörnstrandsvägen och området intill entrén till Mjörnvallen som ett gångfartsområde där bilister kör på gående och cyklisters villkor.

Den befintliga parkeringen inom grusytan ges en ny utformning med en mer yteffektiv användning och är till för samtliga publika besöksmål i området.

REFERENSER - MJÖRNPARKEN

TEMALEKPLATS MED
INSPIRATION FRÅN SJÖN

SITTMÖJLIGHETER MED
VÄDERSKYDD

RUSTIKA MÖBLER I TRÄ

PUMPTRACK

AKTIVITETSSTRÅK MED
BL.A HINDERBANA

MÖTESPLATSER

MULTIFUNKTIONELLA
ÖVERSVÄMNINGSYTOR

LEK FÖR ALLA ÅLDRAR

SKAVERYD

ILLUSTRATIONSKARTA - SKAVERYD

Perspektiv
Skaveryd

SKAVERYD

ca 270 lgh / 27 000 BTA

ca 22 Radhus / 3500 BTA

Detaljplanen möjliggör skapandet av en attraktiv stadsdel med nya bostadskvarter, offentlig service, platsbildningar med omsorgsfullt gestaltade offentliga rum samt tätortsnära rekreation, som tar tillvara på och utvecklar delar av platsens rika kulturmiljö och omgivande bebyggelse och grönstruktur. Fem kvarter tillskapas inom den befintliga åker- och ängsmarken mellan järnvägen och Lövekullevägen. Inom ett kvarter möjliggör detaljplanen en flexibel markanvändning där centrumändamål tillåts i bottenvåning invid en ny torgbildning som lokaliseras i anslutning till Lövekullevägen och Strandgården på motsatta sida.

Tre nya lokalgator föreslås ansluta till Lövekullevägen och angör de nya bostäderna och parkeringsytor invid järnvägen. Lövekullevägen kommer fortsatt utgöra huvudgata, en sk. stadsgata genom området och nya stråk för cykel- och gångtrafikanter längs Lövekullevägen tillskapas med tydliga och säkra kopplingar till centrum och kollektivtrafik.

Den befintliga naturen med sina vackra lövträd lyfts fram och attraktiva och bostadsnära naturmiljöer med skogskaraktär skapas.

Vy från Lövekullevägen i Skaveryd, med den befintliga Strandgården till vänster i bilden

ARKITEKTONISKA PRINCIPER - SKAVERYD

Planområdet är lokaliserat vid Lövekulle ängar i en naturskön kontext och av hänsyn till kulturmiljövärden och landskapsbilden ska stor vikt läggas på kvarterets gestaltning, genom hög arkitektonisk kvalitet, en anpassning av bebyggelsens skala och anpassning till Alingsås byggnadstradition.

Väster och söder om planområdet finns befintlig bebyggelse, som i söder utgörs av Alfhem och Stadsskogen samt i väster av Lövekulle och Skår. Bebyggelsen i omgivningen karaktäriseras framförallt av trädgårdsstadens ideal som utgör en stor del av Alingsås arkitektoniska identitet. I närmast anslutning norr om Lövekullevägen samt utanför i planområdet till öster finns bebyggelse av småskalig karaktär i 1,5-2 plan med variation i volym och utförande. Samtliga hus är utpekade i kommunens kulturmiljöprogram och enligt Stadsplan för Alingsås ska dessa byggnader med karaktär värd att bevara tas hänsyn till vid förändringar och tillskott av ny bebyggelse. Stora delar av planområdet och dess omgivning präglas av öppen ängsmark med uppvuxen vegetation och närheten till sjön Mjörn med dess öppna landskapsbild, vilket skapar särskilda förutsättningar avseende skala, sammanhängande stråk och siktlinjer. Söder om planområdet löper Västra stambanan och dess järnvägsbank bildar en barriär i landskapet.

De arkitektoniska principer som den nya bebyggelsens gestaltning och struktur förhåller sig till är trädgårdsstadens principer om grön förgårdsmark och en delvis öppen kvartersstad. Bebyggelsen behöver dock slutas mot västra stambanan där hög omgivningspåverkan för buller finns, och därmed kan trädgårdsstadens principer inte tillämpas fullt ut, men för att ta fasta på den öppna landskapsbilden utformas bebyggelsen som fristående enheter eller med öppningar i kvarteren mot Mjörn. Ny bebyggelse placeras indraget från nya gator med variation om 2 meter – 5 meter beroende av bostadstyp samt var den nya bebyggelsen föreslås. Inom förgårdsmarken avses gröna värden möjliggöras för att uppnå den arkitektoniska principen om trädgårdsstad. Längs med stadsgatan, Lövekullevägen, skapas en stadsmässighet genom att byggnader placeras med litet avstånd till gatan genom endast en smal remsa förgårdsmark. Längs lokalgator är förgårdsmarken bredare vilket öppnar upp för att den både kan användas av de boende gemensamt men också ge boendekvaliteter i form av privata terrasser eller balkonger.

Den nya bebyggelsen som tillkommer ges en variation av höjder, där planförslaget som lägst möjliggör två våningsplan med inredd vind och upp till som högst fyra våningsplan med inredd vind. Mot Lövekullevägen medges endast två våningar av hänsyn till kulturmiljövärden. Stadsplan för Alingsås redogör för att stadens småskaliga och sammanhållna stadsbild ska värnas och att högre byggnader som bryter mot stadens enhetliga höjdskala ska undvikas. Där planförslaget möjliggör som högst nockhöjder är mot västra stambanan och tanken är att avskärma ett mindre kvalitativt inslag i befintlig landskapsbild. Planförslaget innebär en viss avvikelse från stadens enhetliga höjdskala, men med planbestämmelser och reglering av takutformning minimeras uppfattningen av den nya bebyggelsens volym. Den nya bebyggelsen ses som en ny "årsring" i staden, som till viss del avviker från stadskärnans typologi, men där element från stadens bebyggelsetradition inkorporeras i planförslaget.

REFERENSER - SKAVERYD

BYKÄNSKA

GRÖNA INNERGÅRDAR

TRÄSTAD

SKOG

BOSTADSNÄRA ÄNGSYTOR

RADHUS

GEMENSAMMA ODLINGAR

FICKPARK

VOLYMSTUDIE - SKAVERYD

3D-vy som visar ny bebyggelse sett från sydöst med järnvägen i förgrunden

3D-vy sett från nordväst med Stadsskogen i bakgrunden

3D-vy sett från norr med Mjörn i förgrunden och Stadsskogen i bakgrunden

3D-vy sett från nordöst med ny bebyggelse längs med Lövekullevägen

ALINGSÅS
KOMMUN